

# Działania artystyczne w Chełmnie – wielowymiarowe znaczenie Ogólnopolskich Warsztatów Plenerowych Studentów Architektury



dr inż. arch.  
**ANNA SZCZEGIELNIAK**  
Politechnika Opolska  
Wydział Budownictwa i Architektury  
**ORCID: 0000-0002-1212-249X**



dr inż. arch.  
**MAGDALENA WĄSOWICZ**  
Politechnika Opolska  
Wydział Budownictwa i Architektury  
**ORCID: 0000-0001-6831-2746**

W artykule opisano znaczenie działań artystycznych, tj. warsztatów, wykładów o tematyce artystycznej i architektonicznej oraz wystaw odbywających się w ramach Warsztatów Plenerowych Studentów Architektury w Chełmnie w latach 2004–2019. Przedstawiono wpływ tych działań na dydaktykę oraz praktykę architektoniczną studentów Wydziału Budownictwa i Architektury Politechniki Opolskiej, jak również ich rolę dla aktywizacji oraz integracji społeczności lokalnej Chełmna i promocji tego miasta.

## Wprowadzenie

Działania artystyczne mają duże znaczenie w dydaktyce i praktyce architektonicznej. Na to, jak kluczowy wpływ ma aktywność w zakresie sztuk plastycznych (taka jak zajęcia plenerowe) na kształcenie architektów, wskazują liczne publikacje [1–7]. Dostrzec należy również rolę działań artystycznych dla aktywizacji społecznej w miejscu, w którym się odby-

wają. W literaturze podkreśla się ich znaczenie jako korzystnych dla integracji społecznej [8, 9]. Aktywności w obrębie sztuk plastycznych, uwzględniające partycypację społeczności lokalnych, można traktować jako sprzyjające rewitalizacji miasta [10, 11]. Działania artystyczne mogą być instrumentem umożliwiającym zmianę społeczną [11]. Obserwuje się ważność działań artystycznych w edukacji

w zakresie kształtowania postaw oraz przekazywania znaczeń. Treść artykułu wskazuje wielowymiarowy wpływ aktywności artystycznych na społeczeństwo. Opisane działania obejmują warsztaty, wykłady o tematyce artystycznej i architektonicznej oraz wystawy, które odbyły się w latach 2004–2019 w Chełmnie.

## Działania artystyczne w Chełmnie służące promocji i aktywizacji mieszkańców

Chełmno, siedziba powiatu chełmińskiego, jest położone nad Wisłą. Jest najstarszym miastem Ziemi Chełmińskiej. Zachowała się tu średniowieczna struktura urbanistyczna oraz liczne obiekty architektury z tego okresu, wpisane na Listę Pomników Historii Prezydenta RP. Ze względu na dziedzictwo architektury średniowiecznej miasto znajduje się na Europejskim Szlaku Gotyku Ceglanego. Szczególne walory turystyczne potwierdzają przyznane miastu certyfikaty: Najlepszy Produkt Turystyczny Polski, Najlepszy Produkt Turystyczny Województwa Kujawsko-Pomorskiego i szóste miejsce w rankingu National Geographic 7 cudów Polski. Oprócz walorów związanych z architekturą Chełmno wyróżnia się szczególnym pięknem natury, obejmują je granice Zespołu Parków Krajobrazowych Chełmińskiego i Nadwiślańskiego. W obszarze miasta znajduje się część rezerwatu przyrody Łęgi na Ostrowiu Panieńskim oraz osiem pomników przyrody [12, s. 12–13].



Fot. 1. Widok na rynek w Chełmnie z ratuszem, rys. stud. V. Kyrylenko 2018 (fot. aut.)

Tab. 1. Uczestnictwo Studentów WBiA PO w OWPSA (opracowanie aut. na podstawie [14])

Rok	Prowadzący	Liczba studentów	Zdobyte nagrody	Prace opublikowane w książce <i>Chełmno malowane...</i>
2015	mgr inż. arch. Anna Szczegieliński mgr inż. arch. Mariusz Tenczyński dr hab. inż. arch. Piotr Obracaj, prof. PO	7	stud. M. Krupiak – wyróżnienie II stopnia	2 (M. Krupiak, M. Smorąg)
2016	mgr inż. arch. Anna Szczegieliński	8	stud. M. Jurkowska – I nagroda stud. S. Mędrala – wyróżnienie I stopnia	4 (M. Jurkowska, S. Mędrala, J. Madejska, E. Langrzyk)
2017	mgr inż. arch. Anna Szczegieliński	8	stud. K. Juniak – wyróżnienie II stopnia	3 (K. Juniak – 2 prace, A. Świdarska)
2018	mgr inż. arch. Anna Szczegieliński	8	Vita Kyrylenko – I nagroda Anna Swadźba – wyróżnienie II stopnia	2 (V. Kyrylenko, A. Swadźba)
2019	dr inż. arch. Magdalena Wąsowicz	4	Paulina Barabasz – wyróżnienie I stopnia i III stopnia	2 (P. Barabasz)

Pomimo atutów związanych z tradycją historyczno-kulturową Chełmno mierzy się z problemami typowymi dla małych miast w Polsce. Są to m.in. niekorzystny bilans migracyjny, ujemny przyrost naturalny i zmniejszająca się grupa osób w wieku produkcyjnym. Procesy te przyczyniają się do występowania negatywnych zjawisk, takich jak wykluczenie społeczne oraz niewystarczający poziom uczestnictwa członków społeczności w życiu publicznym i kulturalnym [12, s. 13–16].

Niewykorzystany potencjał społeczności lokalnej i jej niski poziom aktywności obywatelskiej oraz społecznej władze miasta stymulują poprzez przedstawianie mieszkańcom ofert zagospodarowania czasu wolnego i działania na rzecz rozwijania kapitału społecznego. W ramach rewitalizacji od 2016 roku miasto kieruje wsparcie dla osób mieszkających, pracujących oraz uczących się na terenie Chełmna w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju (LSR). Program ten funkcjonuje z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego przewidzianego na lata 2014–2023. Szczególnie akcentowane są działania w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa oraz rozwoju kultury lokalnej.

Aktywność społeczną stymuluje się i animuje, jak również wdraża rozwiązania z obszaru aktywnej integracji o charakterze środowiskowym między innymi poprzez działania artystyczne. Tworzy się ogólnodostępne miejsca spotkań, w których zachodzi integracja społeczna, organizowane są warsztaty, wystawy, prelekcje i plenery. Między innymi rozwija się wydarzenia wokół organizowanych od 2004 roku Ogólnopolskich Warsztatów Plenerowych Studentów Architektury (OWPSA) [12].

Urząd Miasta w latach 2004–2019 zorganizował piętnaście corocznych edycji OWPSA. Jest to jedna z najważniejszych cyklicznych inicjatyw służących promowaniu kultury lokal-

nej wśród mieszkańców Chełmna oraz w skali kraju. W warsztatach uczestniczyli dotychczas studenci Politechnik: Białostockiej, Krakowskiej, Lubelskiej, Łódzkiej, Opolskiej, Wrocławskiej, Śląskiej w Gliwicach i Uniwersyte-

tu Technologiczno-Humanistycznego w Radomiu, Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie, Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie, Wyższej Szkoły Gospodarki w Bydgoszczy oraz Uniwersyte-



Fot. 2. Widok na kościół farny z ul. Szkolnej, rys. stud. J. Madejska 2016 (fot. aut.)

tu Narodowego Politechniki Lwowskiej. Prace wykonane w czasie warsztatów były prezentowane podczas wystaw i w formie albumów. Cyklicznym wydarzeniem jest wystawa zamykająca coroczne warsztaty, odbywająca się w przy Bramie Grudziądzkiej. Corocznie organizowane są również Walentynki Chełmińskie, w ramach których jest przedstawiana wystawa pt. *Chełmno – miasto zabytków i zakochanych prezentująca prace plenerowe*. Od wprowadzenia w życie strategii LSR działania te w coraz większym stopniu angażują lokalną społeczność, między innymi poprzez organizację warsztatów artystycznych oraz wykładów dla mieszkańców miasta [13].

### Metodologia i warsztat badawczy

Celem niniejszego artykułu jest odnalezienie i opisanie związku między działaniami artystycznymi, w które zaangażowani byli studenci oraz pracownicy Politechniki Opolskiej, a wpływem i znaczeniem dla mieszkańców Chełmna oraz osób i uczelni zaangażowanych w organizację oraz udział w OWPSA. Skupiono się na pięciu edycjach warsztatów, w których udział wzięła Politechnika Opolska (w latach 2015–2019) i na wystawach, na których pojawiły się prace studentów Politechniki Opolskiej.

Materiały do badań zbierano za pomocą kilku metod: obserwacji uczestniczących (w trakcie trwania warsztatów w Chełmnie), rozmów z uczestnikami i organizatorami wydarzeń oraz mieszkańcami Chełmna (w trakcie warsztatów, po ich zakończeniu, na wystawach poplenerowych), analiz efektów plenerów (prac studenckich, wystaw itp.), a także analiz wybranych aspektów badanego zjawiska w kontekście literatury naukowej związanej z tematyką sztuki i jej znaczenia społecznego.

### Uczestnictwo Politechniki Opolskiej w działaniach promocji i aktywizacji społecznej w Chełmnie

Wydział Architektury i Budownictwa Politechniki Opolskiej (WBIA PO) jest zaangażowany w udział oraz współorganizację OWPSA w Chełmnie już od 2015 roku. W tym czasie w plenerze uczestniczyło 4 pracowników oraz 35 studentów WBIA PO, każdorazowo odnosząc sukcesy i zdobywając nagrody (tab. 1.).

Każdy plener trwał około tygodnia, w czasie którego studenci codziennie wykonywali rysunki w mieście. Praca plenerowa była poprzedzona zwiedzaniem miasta z przewodnikiem i poznaniem historii obiektów oraz miejsc, które później stały się tematem rysunków. Pozwoliło to na lepsze zrozumienie rysowanych tematów.

Studenci zajmowali się pracami w różnych technikach (techniki rysunkowe – ołówek, kredki, tusz, flamastry oraz techniki malar-



Fot. 3. Wykuszk kamienicy przy ul. Grudziądzkiej, rys. stud. A. Ręczkowska 2017 (fot. aut.)

skie – akwarela, akryl). Technika była dobie-rana na podstawie indywidualnych preferencji studenta oraz z uwzględnieniem dopasowa-nia techniki do tematyki pracy [2]. Prace były wykonywane z natury, w wybranych lokaliza-cjach miasta pod kierunkiem prowadzących, którzy na bieżąco dokonywali korekt prac.

Chełmno i jego unikalny układ urbanistycz-ny oraz wiele zabytków architektury gotyckiej oferuje studentom szerokie możliwości wybo-ru tematów rysunkowych. W ramach OWPSA w Chełmnie możliwe było stworzenie rysun-ków obejmujących zarówno tematy urbane-styczne (np. panorama miasta, widok ulicy z dominantą, widok na plac miejski z hory-zontu człowieka) (fot. 1.), jak i architektonicz-ne (np. budynek kościoła, budynek ratusza, wieża ciśnień, brama itp.) (fot. 2.). Bardzo do-bry stan zachowania obiektów zabytkowych pozwalał na przedstawienie detali architek-tonicznych (takich jak np. wykuszk kamienicy, wieża kościoła, wieża ratusza, ozdobe-ne wejście itp.) (fot. 3.) oraz małej architek-tury (np. fontanna) (fot. 4.). Uczestnicy warszta-tów przedstawiali również wnętrza obiektów

sakralnych i mieszkalnych (takie jak wnętrze klatki schodowej kamienicy) oraz dziedzińce wewnętrzne (fot. 5.).

Z punktu widzenia wpływu na społeczeń-stwo prezentacja prac plenerowych w prze-strzeni publicznej i ich późniejsza publikacja oraz promocja jest kluczowa. Ma to znaczenie z kilku powodów. Po pierwsze jest ważne dla samych studentów, jako podsumowa-nie ich pracy i umożliwienie rozpowszechnie-nia efektu swojej pracy szerszemu gronu odbiorców. Wystawy prac plenerowych są istot-ne także dla uczelni jako efekt pracy dydak-tycznej prowadzących plener. Nie można zapomnieć o znaczeniu, jakie wystawy prac poplenerowych mają dla samego Chełmna. Rysunki przedstawiające architekturę miasta wędrują po Polsce oraz poza jej granicami, promując miasto i dając możliwość zapozna-nia się z jego dziedzictwem kulturowym rów-nież osobom, które nie miały możliwości od-wiedzić tego miejsca. Prace studentów WBIA PO były prezentowane na wielu wystawach poplenerowych, głównie w kraju, ale również za granicą (fot. 6.).

Wystawy poplenerowe w Chełmnie, odbywające się cyklicznie, to pokazy na zakończenie każdego z plenerów w Bramie Grudziądzkiej, biorą w nich udział studenci i prowadzący oraz mieszkańcy miasta. Co roku 14 lutego odbywają się wystawy organizowane przez Muzeum Ziemi Chełmińskiej z okazji Walentynek Chełmińskich. Poza wystawami o zasięgu lokalnym są organizowane wystawy objazdowe. Z okazji jubileuszu 10-lecia plenerów w Chełmnie zorganizowano tzw. wystawę wędrującą, która odwiedziła uczelnie, których pracownicy byli zaangażowani w OWPSA [15, 16, 17]. Wystawa wędrująca była prezentowana w szkołach wyższych w Łodzi, Radomiu, Szczecinie, Krakowie, Lublinie, Warszawie, Katowicach i we Lwowie. Prezentację prac studentów Politechniki Opolskiej zorganizowano również na Wydziale Budownictwa i Architektury w Opolu oraz w Filharmonii Opolskiej.

Poza działaniami rysunkowymi podczas plenerów w Chełmnie zrealizowano również inne aktywności organizowane przez prowadzących z różnych ośrodków akademickich. W 2017 roku działania plenerowe zostały uzupełnione o warsztaty filmowe. Pod opieką dra Szymona Piasty z UTH Radom powstało kilka krótkich filmów dokumentujących plener oraz pokazujących piękno miasta. W 2018 roku uczestnicy pleneru mieli możliwość wzięcia udziału w warsztatach z sitodruku, prowadzonych przez dra hab. Romualda Kołodzieja, prof. UTH w Radomiu. Wyjątkowy wymiar miały warsztaty plenerowe w 2019 roku. Była to jubileuszowa, piętnasta edycja warsztatów, która została uzupełniona o dodatkowe wydarzenia pod wspólną nazwą Święto Architektów. W programie święta znalazły się takie wydarzenia jak konferencja *Porozmawiajmy o architekturze*, retrospektywna wystawa z OWPSA w Chełmnie z lat 2004–2015 oraz warsztaty *Bazar różnaitości sztuk*. Podczas konferencji były poruszane różne tematy związane z architekturą (np. budynki nominowane do nagrody Mies van der Rohe), urbanistyką (np. współczesny ogród miejski) oraz sztukami wizualnymi (np. rysunek i model jako reprezentacja architektury, komunikat wizualny w przestrzeni publicznej) [18].

W czasie warsztatów studenci oraz mieszkańcy miasta zostali wspólnie zaangażowani w uczestnictwo w zajęciach fotograficznych, rysunkowych, modelarsko-makieciarskich, malarskich czy sitodruku. Podczas tego wydarzenia nastąpiło spotkanie uczestników warsztatów i dotychczasowych odbiorców ich prac. Mieszkańcy spotykali się z twórczością artystyczną studentów podczas wystaw, widzieli je również jako obiekty sztuki ozdabiające przestrzeń publiczną. Oryginały oraz reprodukcje rysunków plenerowych są eksponowane w budynkach użyteczności publicznej i obiektach usługowych na terenie Chełmna, ozdabiają mate-



Fot. 4. Fontanna na rynku w Chełmnie, rys. stud. E. Szczepańska (Langrzyk) 2016 (fot. aut.)



Fot. 5. Wnętrze kościoła pw. św. Piotra i Pawła, rys. stud. S. Mędrala 2016 (fot. aut.)

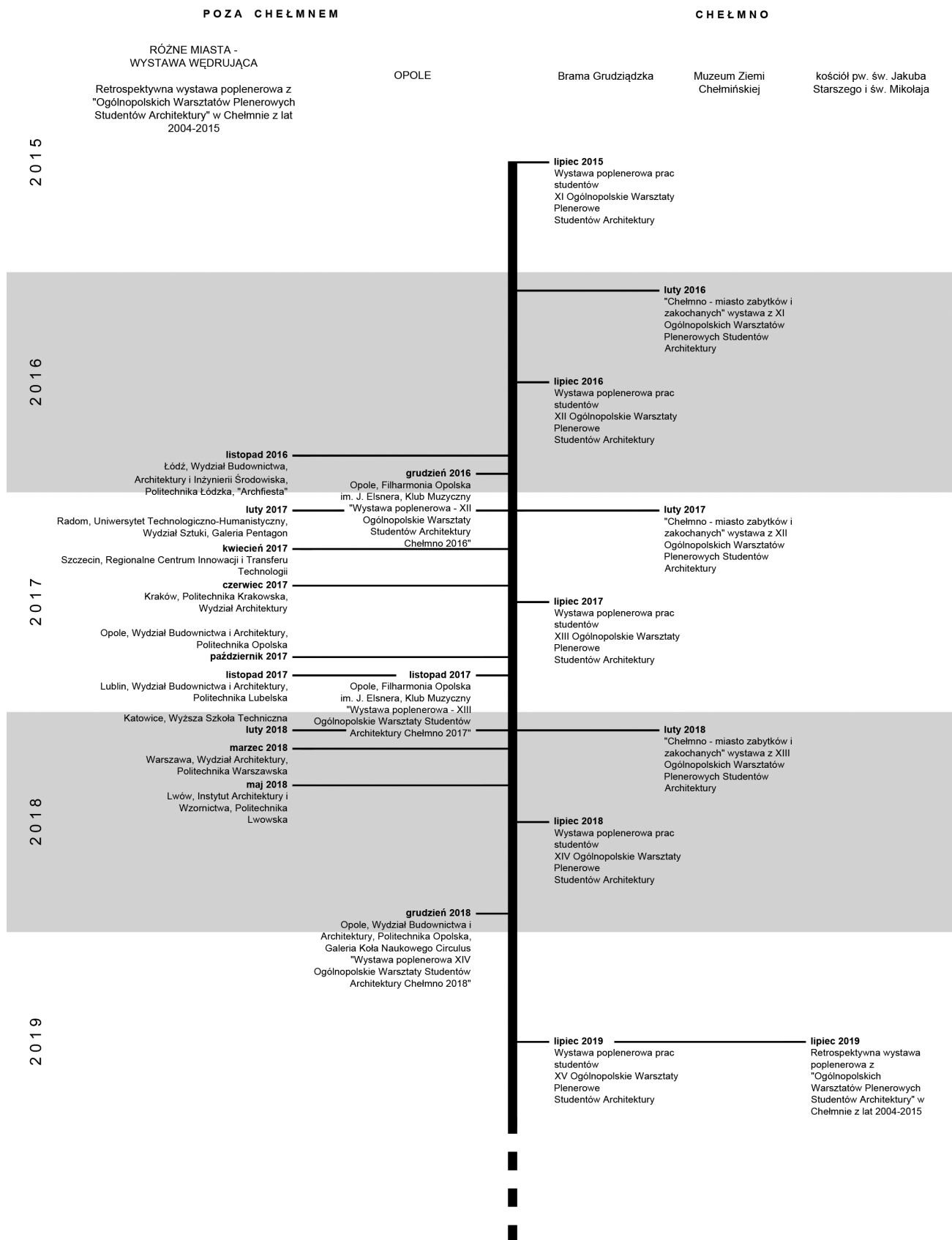


riały promocyjne oraz pocztówki wydawane przez władze miasta. Organizacja warsztatów stworzyła przestrzeń aktywnego uczestnictwa społeczności lokalnej w działaniach artystycznych.

## Rezultaty podjętych działań

Wpływ działań artystycznych w Chełmnie na społeczeństwo można określić na podstawie sumy akcji związanych z opisanymi plenerami, warsztatami, wykładami i wystawami.

Jak zauważa Matuszko [9], działania w zakresie sztuk plastycznych mogą służyć zintegrowaniu społeczności lokalnej poprzez budowanie więzi międzyludzkich, wzmacnianie poczucia tożsamości lokalnej oraz identyfi-



Rys.1. Wystawy, na których były prezentowane prace studentów WBiA PO (oprac. aut. na podstawie [15, 16, 17])

kacji z miejscem zamieszkania. Celem działań wyrażonym w kategoriach pożytku publicznego była edukacja obywatelska, inkluzja społeczna i przeciwdziałanie homogenizacji kultury. Uczestnikami działań byli studenci oraz nauczyciele akademicy z wielu miejsc w Polsce, a także społeczność lokalna w Chełmnie, co przyczyniło się do redukcji wykluczenia kulturowego i społecznego mieszkańców miasta. Aktywny sposób angażowania uczestników podczas warsztatów przyczynił się do minimalizacji barier uczestnictwa oraz odbioru. Rezultat ten można postrzegać jako spełnienie postulatu zrównoważonego rozwoju w zakresie zaspokajania potrzeb przynależności i samorealizacji. Wydarzenia odbywały się w społecznej przestrzeni działania, zlokalizowanej w sferze publicznej, poza instytucjonalnymi przestrzeniami świata sztuki – nie były to muzea, galerie, teatry – tylko przestrzenie ogólnodostępne. Działania miały charakter obywatelski, w utworzonej przez organizatorów warsztatów przestrzeni aktywności to ich uczestnicy podejmowali decyzje o charakterze działań i ich odpowiedzialność dla społeczności lokalnej [11]. Dodatkowym czynnikiem wpływu OWPSA była promocja Chełmna w skali kraju. Odbiorcy publikacji oraz wystaw zorganizowanych poza Chełmnem otrzymali informację o walorach turystyczno-kulturowych miasta. Działania te mogą stanowić punkt wyjścia dla przemysłów kreatywnych rozwijających się na Ziemi Chełmińskiej.

Udział w plenerach miał również duże znaczenie dla kierunku architektura na WBiA PO. W trakcie plenerów studenci wykonywali rysunki, które później były prezentowane na licznych wystawach w Polsce i za granicą (fot. 6.). Ekspozowanie prac studentów z Opola poza Opolem, w innych miastach oraz ośrodkach akademickich, a także publikacja prac studenckich w wydawanych corocznie książkach *Chełmno malowane...* były okazją do promocji kierunku oraz inspiracją dla innych studentów. Plener stanowi szczególnie uzupełnienie i uatrakcyjnienie oferty dydaktycznej dla studentów WBiA PO. Udział w działaniach artystycznych w Chełmnie miał wpływ na wzrost zainteresowania klasycznymi technikami rysunkowymi oraz malarskimi, a ponadto dał studentom możliwość poznania nowych technik bezpośrednio od mistrzów. Spotkania w Chełmnie stanowiły także platformę wymiany doświadczeń na temat kształcenia studentów pomiędzy różnymi uczelniami architektonicznymi z całej Polski, a także z Ukrainy.

Organizacja OWPSA w Chełmnie przyczyniła się również do zrozumienia przez studentów działań artystycznych jako elementu rewitalizacji społecznej. Dzięki uczestnictwu w tych wydarzeniach możliwe było skierowanie uwagi studentów na kwestie społeczne jako nieodłączne od architektury oraz sztuki. Obie te dyscypliny są nierozdzielnie

związane z kształtowaniem środowiska życia człowieka. Studenci nauczyli się dzięki nim, że ich działania (zarówno artystyczne, jak i architektoniczne) mają realny wpływ na budowanie więzi międzyludzkich, poczucie tożsamości lokalnej oraz identyfikacji z miejscem zamieszkania.

Idea organizacji plenerowych spotkań rysunkowych w Chełmnie jest dobrym sposobem na promocję miasta przez działania artystyczne, który angażuje studentów architektury i lokalną społeczność. Takie działania dają obustronne korzyści – dla miasta jest to promocja, a dla studentów oraz nauczycieli angażująca forma zajęć. Jest to pomysł, który mógłby stać się wzorcem i zostać zaadaptowany przez inne miasta.

#### Bibliografia

- [1] Domarzewski A., 2015, Rysować, malować? – Na pewno tak! Rola praktyki malarsko-rysunkowej po pierwszym roku studiów na wydziale architektury, „Czasopismo Techniczne. Architektura”, zeszyt 4-A (4), s. 5–10, [https://repozytorium.biblos.pk.edu.pl/reo/resources/29371/file/suwFiles/DomarzewskiA\\_DrawingPainting.pdf](https://repozytorium.biblos.pk.edu.pl/reo/resources/29371/file/suwFiles/DomarzewskiA_DrawingPainting.pdf) (dostęp: 21.07.2021).
- [2] Orzechowski M. (red.), 2019, Rysunek architektoniczny w praktyce, czyli jak patrzeć ze zrozumieniem, PWN SA, Warszawa.
- [3] Obracaj P., Szczegielniak A., 2015, Freehand Drawing as an architecture „esperanto” for Students of Architecture and Building Engineering, „Czasopismo Techniczne. Architektura”, zeszyt 4-A (4), Kraków, s. 169–176, [https://repozytorium.biblos.pk.edu.pl/reo/resources/29858/file/suwFiles/SzczegielniakA\\_FreehandDrawing.pdf](https://repozytorium.biblos.pk.edu.pl/reo/resources/29858/file/suwFiles/SzczegielniakA_FreehandDrawing.pdf) (dostęp: 21.07.2021).
- [4] Petryshyn H., Kazantseva T., 2014, Szkice architektoniczne w systemie edukacji urbanistycznej, „Przestrzeń i forma”, nr 21, s. 299–312, <http://dx.doi.org/10.5277/arc160207>.
- [5] Pieczara M., 2015, Rysunek jako lekcja z dziedzictwa, „Czasopismo Techniczne. Architektura”, zeszyt 4-A (4), s. 113–120, <https://doi.org/10.4467/2353737XCT.15.290.4693>.
- [6] Szczegielniak A., 2016, Plein-Air Drawing Sessions as a Supplement for Teaching Drawing for Architects, „Drawing, Building, Dreaming – Research on graphic expression applied to building”, Tiran Lo Blanch, s. 403–414 <https://issuu.com/tiranloblanch/docs/a6a711dc6fe37308679ccc97945449aa> (dostęp: 21.07.2021).
- [7] Zabawa-Krzywicka J., Palus K., 2015, Plenery rysunkowo-malarskie prowadzone w ramach przedmiotu rysunek odręczny na Wydziale Architektury Politechniki Śląskiej w Gliwicach, „Czasopismo Techniczne. Architektura”, zeszyt 4-A (4), s. 183–188, <https://repozytorium.biblos.pk.edu.pl/resources/29875> (dostęp: 21.07.2021).
- [8] Krysiński D., Banaś J., 2018, Między nieudaną prowokacją a modelową integracją. O renesansie aktywizacji społecznej w wydaniu artystycznym, „Kultura i Społeczeństwo” nr 62/3, s. 83–102, <https://doi.org/10.35757/KiS.2018.62.3.5>.
- [9] Matuszko Z., 2011, Rola organizacji pozarządowych we wspieraniu rewitalizacji społecznej, [w:] Skrzypczak B. (red.), Rewitalizacja społeczna – od aktywizacji do rozwoju lokalnego, Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego, Katowice, <https://doi.org/10.15633/9788374385077.15>.
- [10] Rajek-Kwiatkiewicz M., 2020, Partycypacja i inkluzja społeczna jako wymiary polityki rewitalizacji miejskiej, „Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska”, sectio K – Politologia, nr 27(1), s. 111–129, <http://dx.doi.org/10.17951/k.2020.27.1.111-129>.
- [11] Niziołek K., 2015, Sztuka społeczna. Koncepcje – dyskursy – praktyki, Fundacja Uniwersytetu w Białymstoku Universitas Bialostocensis, Białystok, <http://hdl.handle.net/11320/4408>.
- [12] LGD Chełmno, 2020, Lokalna Strategia Rozwoju na lata 2016–2023 dla obszaru Lokalnej Grupy Działania Chełmno, Chełmno, [http://www.lgdchelmo.pl/wp-content/uploads/2016/03/Zal.-nr-8-do-ogloszenia-o-naborze\\_-LSR-LGD-Chełmno\\_na\\_VI\\_2018.pdf](http://www.lgdchelmo.pl/wp-content/uploads/2016/03/Zal.-nr-8-do-ogloszenia-o-naborze_-LSR-LGD-Chełmno_na_VI_2018.pdf) (dostęp: 21.07.2021).
- [13] Pawelec E., 2016, Ogólnopolskie Warsztaty Plenerowe Studentów Architektury w Chełmnie 2004–2015 – katalog wystawy, Urząd Miasta Chełmno, Chełmno.
- [14] Pawelec E., 2015–2019, Chełmno malowane... – XI–XV Ogólnopolskie Plenerowe Warsztaty Studentów Architektury Chełmno, Polskie Wydawnictwo Reklamowe, Toruń.
- [15] Urząd Miasta Chełmno.
- [16] <https://www.pollub.pl/pl/news/get/id/7187> (dostęp: 21.07.2021).
- [17] <https://lpnu.ua/news/politehnikny-vidchuly-starovynnyydukh-mista-khelmo> (dostęp: 21.07.2021).
- [18] <https://chelmo.no.pl/pl/aktualnosci/swieto-architektow-chelmo-8-18-lipca-2019-r/> (dostęp: 22.07.2021).

DOI: 10.5604/01.3001.0015.5135

#### PRAWIDŁOWY SPOSÓB CYTOWANIA

Szczegielniak Anna, Wąsowicz Magdalena, 2021, Działania artystyczne w Chełmnie – wielowymiarowe znaczenie Ogólnopolskich Warsztatów Plenerowych Studentów Architektury, „Builder” 12 (293). DOI: 10.5604/01.3001.0015.5135

**Streszczenie:** W artykule opisano znaczenie działań artystycznych, tj. warsztatów, wykładów o tematyce artystycznej i architektonicznej oraz wystaw odbywających się w ramach Warsztatów Plenerowych Studentów Architektury w Chełmnie w latach 2004–2019. Przedstawiono wpływ tych działań na dydaktykę oraz praktykę architektoniczną studentów Wydziału Budownictwa i Architektury Politechniki Opolskiej, jak również ich rolę dla aktywizacji oraz integracji społeczności lokalnej Chełmna i promocji tego miasta. Przedstawiono ważność warsztatów w edukacji w zakresie kształtowania wrażliwości, budowania doświadczeń oraz interpretacji kulturowych znaczeń architektury. Ukazano je także jako służące zintegrowaniu społeczności Chełmna poprzez budowanie więzi międzyludzkich, wzmacnianie poczucia tożsamości lokalnej i identyfikacji z miejscem zamieszkania.

**Słowa kluczowe:** rysunek architektoniczny, partycypacja, dziedzictwo kulturowe, edukacja architektoniczna, działania artystyczne

**Abstract:** ARTISTIC ACTIVITIES IN CHELMNO – THE MULTIDIMENSIONAL IMPORTANCE OF THE POLISH PLEIN-AIR WORKSHOPS FOR ARCHITECTURE STUDENTS. The paper describes the importance of artistic activities, namely workshops, lectures on art and architecture, and exhibitions held as part of the Open-Air Workshops for Students of Architecture in Chełmno in the years 2004–2019. It also presents the impact of these activities on the education and practical experience of students at Civil Engineering and Architecture Faculty of the Opole University of Technology, as well as their role in the activation and integration of the local Chełmno community and the promotion of the city. The article presents the educational value of Workshops in terms of shaping sensitivity, building experiences and interpreting cultural meaning of architecture. The Workshops are also shown as serving to integrate the Chełmno community by building interpersonal bonds, strengthening the sense of local identity and identification with the place of residence.

**Keywords:** architectural drawing, participation, cultural heritage, architectural education, artistic activities